Nummer VN2020-030210
Directie rve sport en bos

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders B&W

Voordracht voor de College vergadering van 12 januari 2021

Portefeuille: Openbare Ruimte en Groen (24)

Agendapunt: B10

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vaststelling van Bosplan 2020-2030 en Nota van Beantwoording (aangepaste versie)

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het Bosplan 2020-2030, en daarmee met verdere uitwerking van onderstaande onderdelen:

a. De aangepaste gebiedszonering voor natuur en recreatie. Deze indeling vormt de belangrijkste toetsing voor alle toekomstige ontwikkelingen. De natuurzone wordt uitgebreid en de activiteitenzone wordt verkleind.

b. Een onderzoek naar haalbaarheid gezamenlijke besturing en financiering (Amsterdam en Amstelveen), dat in derde kwartaal van 2021 gereed zal zijn.

c. Het verder wegwerken in de komende jaren van het achterstallig onderhoud van het Bos. Het betreft vooral achterstallig onderhoud aan wegen, paden en bruggen.

d. Onderzoeken hoe het structurele onderhoudsbudget van het Bos gefaseerd kan worden verhoogd. Op dit moment is er een structureel te kort van € 2,7 miljoen op het onderhoudsbudget. Daarbij worden diverse mogelijkheden onderzocht.

e. Onderzoek door Amstelveen en Amsterdam, in samenwerking met Vervoerregio Amsterdam en vervoerders, naar mogelijkheden om binnen de huidige financiële en praktische situatie de rol van het OV van, naar en in het Bos te vergroten.

f. Onderzoek door Amstelveen en Amsterdam in 2021, in samenwerking met Vervoerregio Amsterdam naar fietsen van, naar en in het Bos.

g. Onderzoeken van een gefaseerde uitbreiding van een vergoeding voor parkeren ten behoeve van het beheer en onderhoud in het Amsterdamse Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid hiertoe een voorstel voor.

h. Verhogen biodiversiteit door vergroten van het bosareaal. Door het verwijderen van paden, bermen en fundering wordt in periode 2021-2022 het bosareaal vergroot met 7,5 hectare. Hiervoor zijn door de gemeenteraad financiele middelen beschikbaar gesteld.

i. Versterken van de ecologische verbindingen in het Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in 2022, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen, Rijnland en provincie Noord Holland een voorstel voor.

j. Verkennen van mogelijkheden voor en effecten van het baggeren van de Amstelveense Poel. De wethouder waterbeheer van de gemeente Amstelveen bereidt, in nauwe samenwerking met Amsterdam, provincie en Hoogheemraadschap Rijnland, in 2021 een voorstel voor.

k. Starten met de planvorming voor het verbeteren van de entrees Bosrandweg/ Kleine Poel, Noordelijke Poeloever/Bloesempark en Hoofdentree. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in de periode 2021-2024, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid, hiertoe voorstellen voor.

l. Starten met de planvorming voor de ontwikkeling van kleinschalige locaties in het Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in periode 2021-2024, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid hiertoe voorstellen voor.

2. In te stemmen met de Nota van Beantwoording, waarin de inspraakreacties zijn verwerkt.

Er zijn in totaal 557 inspraakreacties op het Bosplan binnengekomen. Daarnaast zijn er als reactie op het Bosplan twee petities ingediend: 'Laat het Amsterdamse Bos met rust' en "Hondenuitlaatcentrales Amsterdamse Bos". De reactie op de petities is opgenomen in de Nota van Beantwoording.

Drie onderwerpen zijn het meest genoemd: honden en hondenbeleid, bereikbaarheid en parkeren en regels/ handhaving. De inspraakreacties hebben geleid tot diverse aanpassingen in het Bosplan.

3. Kennis te nemen van het advies van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid.

Het positieve advies van het Dagelijks Bestuur, na advisering door de stadsdeelcommissie, is als bijlage toegevoegd aan de collegevoordracht.

4. In te stemmen met het machtigen van wethouder Ivens om, na behandeling van het Bosplan in de gemeenteraad van Amstelveen, kleine inhoudelijke wijzigingen aan te brengen.

Het is de eerste keer dat een Bosplan in de Amstelveense raad wordt behandeld en dat leidt mogelijk nog tot kleine inhoudelijke wijzigingen.

Kernboodschap

Het college heeft het Bosplan 2020-2030 vastgesteld. Nog altijd is het Bos één van de toonaangevende natuur- en recreatiegebieden van de Metropoolregio Amsterdam. Doel van dit Bosplan is om de natuur nog meer te beschermen en te verbeteren terwijl er ruimte blijft voor vrije tijdsbesteding. Dat is leidend bij het realiseren van onze ambities om natuur en –cultuurwaarden te beschermen en te verbeteren, om het Bos optimaal bereikbaar te maken voor fietsers en per Openbaar Vervoer, en om ruimte te bieden aan natuurontwikkeling en maatschappelijke en recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de behoeften van bezoekers. Daarvoor zullen we meer bekendheid geven aan de veelzijdigheid, de regelgeving en natuureducatieve functies.

Bestuurlijke achtergrond

De wethouders Groen van de gemeente Amstelveen en Amsterdam, wethouders Gordon en Ivens, hebben de opdracht verstrekt om een nieuw plan voor het Amsterdamse Bos op te stellen. Dit plan geeft een duidelijk beeld van de gezamenlijke ambities, kaders en

te varen koers. Voor het Amsterdamse Bos als natuurgebied en recreatiegebied. Het is de eerste keer dat een toekomstplan over het Amsterdamse Bos door én het college van Amstelveen én het college van Amsterdam wordt vastgesteld.

Wat de gemeenten Amsterdam en Amstelveen voor ogen hebben op het gebied van groen, bereikbaarheid, recreatie, kunst en cultuur, sport, gezondheid en arbeidsmarkt, zoals in de coalitieakkoorden voor deze bestuursperiode staat, geeft richting aan de ambities van het Bos.

Bestuurlijke prioriteit

Het laatste Bosplan is in 2012 door de Amsterdamse gemeenteraad vastgesteld en had een looptijd van vijf jaar. Met dit Bosplan 2020-2030 zal er een actueel en bestuurlijk vastgesteld toekomstplan zijn voor het Amsterdamse Bos.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, a en b, van de gemeentewet. Het college is bevoegd het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren en de beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren.

Op basis van artikel 12 en artikel 19 van de verordening op het lokaal bestuur van de gemeente Amsterdam is stadsdeel Zuid om advies gevraagd.

Onderbouwing besluit

Het doel van de gemeenten met dit Bosplan is de natuur nog meer beschermen en verbeteren, terwijl er ruimte blijft voor vrijetijdsbesteding.

Dit doel is leidend voor onze ambities. De ambities zijn onderverdeeld in vier thema's:

- Beschermen: natuur- en cultuurwaarden behouden, beschermen en verbeteren.
- Bereikbaar: het Bos zo goed mogelijk bereikbaar maken voor fietsers en per Openbaar Vervoer.
- Benutten: ruimte bieden aan natuurontwikkeling en maatschappelijke en recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de behoeften van bezoekers en passen bij onze ambitie om natuurwaarden te beschermen. Hier verstaan we ook onder het beter benutten van bestaande faciliteiten van het Bos.
- Bekend:. Dit betekent ook het beter bekend maken van de veelzijdigheid, de regelgeving en natuureducatieve functies.

Beschermen

Ad. 1a Een aangepaste gebiedszonering.

We willen de natuurkwaliteit, het historisch ontwerp en de maatschappelijke waarde van het Bos blijven garanderen. Er zijn vanaf de aanleg van het Bos in 1934 altijd delen primair voor activiteit en delen primair voor rust en natuur geweest. Sinds het beleidsplan uit 1994

worden dat 'zones' genoemd (activiteitenzone, natuurzone en rustzone). Doel van de zonering is niet om bezoekersgroepen uit elkaar te halen, maar juist om iedere bezoeker met verschillende behoeftes alles te bieden. De zones bepa-len sinds 1994 bovendien het beheer op de locaties. Bijvoorbeeld meer parkachtig (kort gras, strak beeld) of meer ecologisch natuurbeheer op specifieke locaties (ruiger, wilder).

Deze indeling vormt de belangrijkste toetsing voor alle toekomstige ontwikkelingen. Het ecologisch beheer van nieuwe begrazingsgebieden en de nieuwe ecologische zone wordt vastgelegd, waarmee de natuurzone met circa 25 hectare wordt uitgebreid. De activiteitenzone wordt verkleind tot alleen de randen van het Bos, diverse locaties langs de doorgaande weg en de centrale activiteiten-as tussen Boswinkel en Bostheater. Samen met de overige toetsinstrumenten, zoals het bestemmingsplan, is de zonering het kader van waaruit we kunnen reageren en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen, met in het achterhoofd de groene en maatschappelijke functie van het Bos.

Het Bos wordt steeds intensiever gebruikt. Het is bijna onmogelijk om een volledige lijst van gebruik en gebruikers te maken. Maar met de juiste regie en binnen de zonering nog genoeg mogelijkheden zijn om sportieve, culturele en maatschappelijke initiatieven en activiteiten (tijdelijk) te accommoderen en de rustzones in stand te houden.

Ad. 1b Streven naar nieuwe besturing en financiering

We streven naar een andere besturing van het Bos waarbij de gemeente Amstelveen ook mee besluit. Het Bos is eigendom van de gemeente Amsterdam, maar ligt grotendeels op het grondgebied van Amstelveen. Het wordt door veel Amstelveners met plezier gebruikt en het is voor het bestuur en de inwoners van Amstelveen soms moeilijk uit te leggen dat ze niet over het Bos gaat. Amsterdam wenst dat Amstelveen structureel meedenkt en meebetaalt aan beheer, onderhoud en ontwikkeling.

Amsterdam en Amstelveen willen op korte termijn opties in beeld hebben over een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Bos. Hiervoor worden samen mogelijke formele constructies van zeggenschap en financiering verkend. In het derde kwartaal van 2021 zullen de wethouders Amsterdamse Bos van de gemeenten Amstelveen en Amsterdam op basis van de uitkomsten een voorstel voorleggen aan haar Colleges over de besturing en financiering van het Bos.

Ad. 1c Wegwerken achterstallig onderhoud

Een belangrijke opgave is het wegwerken van achterstallig onderhoud aan voorzieningen, groen, paden en bruggen. Op basis van NEN inspectiegegevens en SSK ramingen wordt jaarlijks een incidentele aanvraag ingediend binnen het programma stadsbehoud. Doel is het achterstallig onderhoud binnen 5 jaar weg te werken.

Er is een inhaalslag nodig om achterstallig onderhoud in het Bos in te lopen. Op dit moment wordt daar hard aan gewerkt. In 2020-2021 investeert de gemeente Amsterdam ruim € 10 miljoen in onder meer openluchttheater, groen, wegen en paden en bruggen. In elke begrotingsronde en voorjaarsnota worden hiervoor aanvragen gedaan. Daarvoor wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen het programma Stadsbehoud, het Stedelijk Mobiliteitsfonds en middelen uit andere programma's en sectoren die een relatie hebben met de groene stad.

Ad. 1d Duurzaam in stand houden met meerjaren onderhoudsprogramma's en voldoende budget

Met de uitvoering van nieuwe meerjaren onderhoudsprogramma's voor onder meer verhardingen, bruggen, water en groen wordt het Bos duurzaam in stand gehouden. Het Bos is in alle assets van de gemeente Amsterdam opgenomen. Er ligt wel een opgave om de duurzame instandhouding van het Bos te financieren. Jaarlijks is er een tekort van €2,7 miljoen. Extra inkomsten zijn onder meer te verwachten uit tariefsverhoging voor verhuur vastgoed en evenementen en een vergoeding voor parkeren. Er wordt onderzocht hoe Amstelveen en Amsterdam gedeelde verantwoordelijkheid nemen voor het Bos. Hiervoor worden op korte termijn formele constructies van zeggenschap en financiering verkend. Een besparing zit in het verminderen van paden en lagere kosten voor zorgplicht.

Bereikbaar

Ad. 1e Rol van openbaar vervoer vergroten

Nu komt slechts 3% van de bezoekers met het Openbaar Vervoer naar het Bos. Maar liefst 61% van de bezoekers komt met de auto. Een simpele oplossing als het geven van de naam 'Amsterdamse Bos' aan een bushalte kan al een bijdrage leveren.

Ad. 1f Fietsen van, naar en in het Bos.

Door de toename van het fietsen in het algemeen en de opkomst van de e-bike in het bijzonder merken we dat fietsers en wandelaars elkaar steeds meer in de weg zitten. Er wordt ook steeds meer gevraagd om regionale fietsroutes door het Bos heen. Onderdeel is ook de herinrichting van de doorgaande autoweg als 30km weg en fietsstraat. Tenslotte vraagt de toename van het aantal fietsers ook om een onderzoek naar fietsparkeerplaatsen.

Ad. 1g Vergoeding voor parkeren

De parkeervoorzieningen in het Bos zijn bestemd voor recreanten en sporters. Er wordt naar manieren gekeken om het structureel tekort op het beheerbudget op te lossen. Eén van de onderzoeken is naar een vergoeding voor parkeren. De inkomsten komen in dit geval direct ten gunste aan het beheer en onderhoud van het Bos. Dit gebeurt al in veel recreatie- en natuurgebieden, maar is nieuw voor de gemeente Amsterdam. Voorbeelden in de Metropoolregio Amsterdam zijn bijvoorbeeld de Waterleidingduinen en het Twiske. Hier wordt een privaatrechtelijke vergoeding voor parkeren achter slagbomen gevraagd.

Benutten

Ad. 1h Verhogen biodiversiteit, realisatie meer bosareaal

Het bosareaal in de natuur- en rustzone wordt vergroot door 7,5 hectare aan paden, bermen en fundering te verwijderen. Hierdoor ontstaat meer aaneengesloten natuur en rustige boskernen en wordt de biodiversiteit verhoogd. De te verwijderen paden zijn vooral overbodige en parallelle paden, die weinig worden gebruikt. Ook leveren minder paden een besparing voor beheer en onderhoud op. In de begroting van 2021 is geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van dit project "ruimte voor natuur".

Ad. 1i Versterken ecologische verbindingen

De natuur staat onder druk door een steeds intensiever gebruik van de beschikbare ruimte in en om het Bos. Door de natuurgebieden in en rond het Bos met elkaar te verbinden ontstaat natuur die tegen een stootje kan. Bestaande verbindingszones worden versterkt door aanleg van natuurvriendelijke oevers, rietmoeras en poelen, langs de Ringvaart, in het Schinkelbos en bij de Bosbaansluis.

Ad. 1j Verkennen mogelijkheden voor en effecten van baggeren Amstelveense Poel

De Amstelveense Poel is een waardevol natuurgebied. Op de oeverlanden groeien bijzondere veenmos- en rietlandvegetaties. Het is een belangrijk leefgebied voor de ringslang. Een goede waterkwaliteit is een belangrijke randvoorwaarde voor de natuur. De kwaliteit wordt nu verbeterd door defosfatering van het inlaatwater vanuit de Nieuwe Meer, visstand beheer en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Deze oevers beschermen ook de eilanden tegen (verdere) afslag. We verkennen gezamenlijk met Rijnland de mogelijkheden voor en effecten van baggeren van (delen van) de Poel voor recreatie en natuurwaarden. De provincie Noord Holland heeft een subsidie van € 700.000 voor een bagger pilot van de Poel in het vooruitzicht gesteld, indien de resultaten van het onderzoek positief zijn. De gemeenten Amsterdam, Amstelveen en Rijnland dragen in dat geval ieder € 230.000 bij. Hiervoor is in de begroting van het Amsterdamse Bos in 2021 geld gereserveerd.

Ad. 1k Verbeteren entrees Amsterdamse Bos

Het Bos moet beter verbonden zijn met de stad. Veel toegangen zoals die bij Bosrandweg/ camping, Entree Amstelveen/ oude Dorp en de hoofdentree hebben een hoog kruip-door-sluip-door-gehalte, missen de uitstraling van een Entree en de routing is soms onduidelijk. De hoofdentree is bijvoorbeeld niet optimaal door de veelheid van functies die ook een eigen dynamiek en groei kennen, waardoor de entree meer een overgangsgebied met veel geparkeerde auto's is dan een uitnodigende groene ingang. De oversteken in de entreegebieden moeten veiliger (30-kilometer inrichting) waarbij de fietser en voetganger voorrang krijgt. Bij enkele entrees kan, in combinatie met een autoparkeerplaats of een OV-halte, gekeken worden naar deelfietsen.

Ad. 1l. Ontwikkeling kleinschalige locaties

Verschillende kleinschalige locaties krijgen een nieuwe functie. Het gaat bijvoorbeeld om een oude gemeentewerf, voormalige dienstwoningen, de voormalige Radartoren en een voormalige scoutinglocatie. Het zijn plekken die in samenspraak met bezoekers meerdere functies kunnen krijgen. Van buiten fitness tot stadslandbouw. Van kiosk tot natuurlijke speeltuin. Ook teruggeven aan de natuur is een optie.

Ad. 2 Nota van beantwoording

Drie onderwerpen zijn het meest genoemd: honden en hondenbeleid, bereikbaarheid en parkeren en regels/ handhaving.

Honden en hondenbeleid

Dit onderwerp is veelvuldig aan bod gekomen in de inspraakreacties; zowel voor aanscherping van het huidige beleid als tegen aanscherping. Verduidelijking van de huisregels voor het gebruik van het bos door alle gebruikers en ook hondenbezitters is nodig evenals structurele monitoring van alle incidenten en de flora en fauna.

Een aanpassing van de hondenzonering wordt in een separaat (participatief) proces verder opgepakt. De teksten over honden zijn hierop aangepast en samengevoegd tot drie nieuwe acties in het uitvoeringsprogramma: "Monitoring Flora en Fauna", "Verheldering huisregels" en "Actualisatie losloop- en aanlijngebieden".

Bereikbaarheid en parkeren

Een groot aantal van de inhoudelijke reacties over bereikbaarheid van het Bos zijn verwerkt in de tekst. Er komt onder meer nader onderzoek naar fietsen van, naar en in het Bos (zie beslispunt 1 G), met als onderdeel herinrichting van doorgaande weg volgens het principe "auto te gast" met ruimte voor de fietser.

Regels / handhaving

Het viel op dat veel reacties vragen om wijzigingen, terwijl de wijziging al niet mag volgens de huidige regels. Dit gaat bijvoorbeeld om hardlopen op de ruiterpaden of de opruimplicht voor honden. Blijkbaar zijn de regels niet helder en dus lijkt het zinvol de huisregels goed kritisch te bekijken en hier helder over te communiceren.

Daarnaast is een nieuwe paragraaf over handhaving in het Bos toegevoegd en is in het uitvoeringsplan een handhavingsplan opgenomen.

Twee petities zijn als reactie op het Bosplan ingediend.

Petitie 1: Laat het Amsterdamse Bos met rust

Op 1 september hebben de initiatiefnemers van deze online petitie, die op die datum 8.339 keer ondertekend was, deze aangeboden aan Amstelveen en Amsterdam. Op basis van de petitie hebben veel mensen gereageerd op het Bosplan. De opsteller van de online petitie heeft de Vrienden van het Amsterdamse Bos als vertegenwoordigers van zijn initiatief aangewezen. De Vrienden hebben gereageerd op het Bosplan en er is een gesprek geweest met de ambtenaren van Amstelveen en Amsterdam. De reactie van de Vrienden is opgenomen onder nummer 625.

Petitie 2: Hondenuitlaatcentrales

Een deel van de indieners maakt zich zorgen over de gevolgen van het Bosplan voor de bewegingsvrijheid van hun hond. De hondenuitlaatcentrales (HUCs) die hun honden in het Bos uitlaten hebben gezamenlijk een petitie ingediend. Deze is in de nota opgenomen onder nummer 655.

Ad. 3 Het Dagelijks Bestuur is positief over het Bosplan en geeft een aantal aandachtpunten ten aanzien van de entrees, voorzieningen, bereikbaarheid, zuidelijke oever Nieuwe Meer,

honden en de verbinding met het toekomstplan De Oeverlanden / Nieuwe Meer. In de nota van beantwoording is onder nummer 662 de beantwoording verwerkt.

Participatie

Het Bosplan is samen met een groot aantal partners en bezoekers van het Amsterdamse Bos opgesteld.

Een groot aantal mensen is geïnterviewd: belanghebbenden, omwonenden, organisatoren van activiteiten en evenementen, ambtenaren van gemeenten en provincie Noord-Holland en ondernemers in het Bos. Daarnaast zijn in acht expertsessies een groot aantal interne en externe betrokkenen bij het Bos geraadpleegd.

Ook zijn duizenden mensen uit Amsterdam, Amstelveen en Aalsmeer online benaderd. Meer dan 3.000 personen hebben een online-enquête ingevuld. Naar aanleiding van de resultaten hebben we daarna nog twee productieve rondetafelgesprekken georganiseerd. Een uitwerking van de participatie is opgenomen in bijlage 7 van het Bosplan 2020-2030. In deze bijlage van het Bosplan staat aangegeven hoe de participatie is verwerkt in het plan. Ook is in het voorjaar van 2019 een representatief onderzoek verricht over het gebruik en waardering van het Bos onder Amsterdammers en Amstelveners.

De inspraakversie van het Bosplan Amsterdamse Bos 2020-2030 heeft voor een periode van 8 weken (van 3 juni tot 30 juli 2020) ter inzage gelegen. Er zijn in totaal 557 inspraakreacties op het Bosplan binnengekomen. In deze Nota van Beantwoording staan de tijdens de inspraakperiode ingediende reacties en de beantwoording ervan.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

Voor zover vanuit bestaande middelen geen dekking wordt gevonden, wordt in elke begrotingsronde en voorjaarsnota op basis van SSK ramingen aanvragen gedaan. Daarvoor wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen het programma Stadsbehoud, het Stedelijk Mobiliteitsfonds en middelen uit andere programma's en sectoren die een relatie hebben met de groene stad.

Daarbij wordt ook gekeken naar nieuwe (financierings) mogelijkheden: Structurele bijdrage Amstelveen, uitbreiden vergoeding parkeren waarbij inkomsten ten goede komen aan beheer en onderhoud van het Bos en verhogen eigen inkomsten. Ook besparingen in het beheer en onderhoud (minder paden) zijn onderdeel.

Alle planvorming en onderzoeken voortvloeiend uit het Bosplan worden uit bestaande capaciteit en budgetten opgevangen.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Op te nemen in besluitenlijst. Het plan wordt vrijgegeven na vaststelling door college van de gemeente Amstelveen op 12 januari.

Buiten de gemeente

N.v.t.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2020-099176	Advies (pdf)
AD2020-099159	Bosplan 2020-2030 Onderweg naar 100 jaar Amsterdamse Bos DEFINITIEF.pdf (pdf)
AD2020-099154	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2020-099160	Nota van Beantwoording Bosplan 2020-2030.pdf (pdf)
AD2020-099162	def advies SD Zuid Bosplan def.pdf (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Directie Sport en Bos, afdeling Amsterdamse Bos, 5.1.2,e
5.1.2,e 5.1.2,e

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten, voorts wordt de portefeuillehouder gemachtigd tot het maken van tekstuele wijzigingen